ދިވެހިރާއްޖޭގެ ހައިކޯޓު
ދިވެހިރާއްޖެ

ޝަރީޢަތުގެ ނިންމުން

- ޤަޟިއްޔާ ނަންބަރު: 2024/HC-A/41
- އިސްތިއުނާފުކުރި ފަރާތް: ޕްރޮސިކިއުޓަރ ޖެނެރަލް
- އިސްތިއުނާފުގެ ޚަޞްމުވި ފަރާތް: އަބްދުﷲ ޢަޒީޒު، ([illegible])
- މައްސަލައިގެ ބާވަތް: ކުޑަކުދިންނާމެދު ކުރާ ޖިންސީ ގޯނާގެ ކުށުގެ ދަޢުވާ [illegible]

މައްސަލަ ބެލި ފަނޑިޔާރުންގެ މަޖިލިސް:
ފަނޑިޔާރު ޙުސައިން ޝަހީދު
ފަނޑިޔާރު ޢާއިޝަތު ޝުޖޫނާ
ފަނޑިޔާރު މުޙައްމަދު ސަލީމް ޢަބްދުﷲ

ނިންމި ތާރީޚް: 26 ޖުމާދަލްއޫލާ 1447
17 ނޮވެމްބަރު 2025

ހައިކޯޓުގައި މައްސަލަ ނަޒަރުސާނީ ކުރެވުނު ތާރީޚް:

11 ޝަޢުބާން 1445

21 ފެބްރުއަރީ 2024

އިސްތިއުނާފުކުރެވުނު ޝަރީޢަތް:

- **ނަންބަރު:** (ނަންބަރު އުނިކޮށްފައި)
- **ނިންމި ތަން:** (ނަން އުނިކޮށްފައި)
- **ބާވަތް:** ކުޑަކުއްޖެއްގެ ހަށިގަނޑުގައި ޖިންސީ ޝަހުވަތު ފުއްދުމުގެ ޤަސްދުގައި އަތްލުން
- **ހުށަހެޅުނު ތާރީޚް:** 28 ޑިސެމްބަރު 2022
- **ނިމުނު ތާރީޚް:** 07 ނޮވެމްބަރު 2023

އިސްތިއުނާފުކުރި ފަރާތް

ޕްރޮސިކިއުޓަރ ޖެނެރަލް

ތަމްސީލުކުރީ:

ސީނިއަރ ޕަބްލިކް ޕްރޮސިކިއުޓަރ [illegible]

ސީނިއަރ ޕަބްލިކް ޕްރޮސިކިއުޓަރ [illegible] އިބްރާހީމް

ސީނިއަރ ޕަބްލިކް ޕްރޮސިކިއުޓަރ [illegible]

ޕަބްލިކް ޕްރޮސިކިއުޓަރ އިބްރާހީމް [illegible]

ޕަބްލިކް ޕްރޮސިކިއުޓަރ [illegible]

އިސްތިއުނާފަށް ޖަވާބުދޭ ފަރާތް

ޢަބްދުﷲ ޙަސީބު

[illegible]

[illegible]، [illegible]، ސ. [illegible]

ޖިނާއީ- ކުޑަކުއްޖެއްގެ ހަށިގަނޑުގައި ޖިންސީ ޝަހުވަތު ފުއްދުމުގެ ޤަސްދުގައި އަތްލުން- ކުއްޖާގެ [illegible] [illegible]- [illegible] ކުއްޖާގެ ބަސް [illegible]- [illegible] ސަޕޯޓިވް [illegible] [illegible]- [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

ފަނޑިޔާރު ހުސައިން [illegible] [illegible]: (މި [illegible] ފަނޑިޔާރު [illegible] [illegible] އަދި ފަނޑިޔާރު މުޙައްމަދު [illegible] ޢަބްދުﷲ [illegible] [illegible])

މައްސަލައިގެ ތަޢާރަފު

1. މިއީ، (ކޯޓުގެ ނަންބަރު [illegible] [illegible] [illegible]) [illegible] އިސްތިއުނާފުކުރުމަށް ޕްރޮސިކިއުޓަރ ޖެނެރަލްގެ ފަރާތުން ދިވެހިރާއްޖޭގެ ހައިކޯޓަށް ހުށަހަޅާފައިވާ ޤަޟިއްޔާއެކެވެ. މި ޤަޟިއްޔާގައި އިސްތިއުނާފު ހުށަހަޅާ ފަރާތަކީ ([illegible] [illegible]) ޢަބްދުﷲ [illegible] އެވެ.

2. މި މައްސަލައަކީ ކުޑަކުއްޖަކާ ގުޅޭ މައްސަލައަކަށްވާތީ، އެ ކުޑަކުއްޖާއަށް ކޯޑް [illegible] [illegible] އެންމެ މަޢުލޫމާތު މި ރިޕޯޓު ލިޔުމުގައި [illegible] [illegible].

މައްސަލައިގެ ފަސްމަންޒަރު

3. ދަށުކޯޓުގައި ޢަބްދުﷲ [illegible] މައްޗަށް ދައުލަތުން ކުރި ދަޢުވާއަކީ ކުޑަކުއްޖެއްގެ ހަށިގަނޑުގައި ޖިންސީ ނިޔަތުގައި [illegible] [illegible] ކުށުގެ ދަޢުވާ އެވެ.[1]

4. [illegible] މި ދަޢުވާ [illegible] 16 [illegible] 2022 ދުވަހުގެ 20:30 ހާއިރު، ([illegible] [illegible] [illegible]) [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ([illegible] [illegible]) [illegible] [illegible] [illegible].

---

[1] ޤާނޫނު ނަންބަރު 12/2009 (ކުޑަކުދިންނަށް ޖިންސީ ގޯނާކުރާ މީހުންނާމެދު ޢަމަލުކުރުމުގެ ޚާއްޞަ ޤާނޫނު) ގެ 3 ވަނަ މާއްދާގެ (ހ) އާ ގުޅުވައިގެން، އެ މާއްދާގެ (ނ) ގެ ދަށުން ކުރި ދަޢުވާ.

ދަށު ކޯޓުގެ ޚުލާޞާ

5. ދަށު ކޯޓުން އެ މައްސަލައިގައި ޙުކުމް ކަނޑައަޅުއްވާފައިވަނީ ދަޢުވާ ސާބިތުވާ މިންވަރަށް ކާފީ ހެކި ހުށަހަޅާފައިނުވާތީ، ދަޢުވާ ސާބިތުނުވާ ކަމަށެވެ. އެގޮތުން އެ ޙުކުމުގައި ވަނީ އަންނަނިވި ފަދައިންނެވެ.

> "ދެންފަހެ، އިސްތިދުލާލުކުރެވޭ ކަންކަން އެގޮތަށް ހުރުމުން، ...[2] ޢަބްދުﷲ ނަސީމު ...[3] ގެ މައްޗަށް ދައުލަތުން ކަމަށް ކަށަވަރުކޮށްދޭ [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ދަޢުވާ ސާބިތުވާ ގޮތަކަށް ހެކި ހުށަހަޅައިފައިނުވާތީ، މި މައްސަލަ [illegible] ސާބިތުނުވާކަމަށް [illegible] [illegible] [illegible] ދަޢުވާ ސާބިތުނުވާ ކަމަށް މި ޤަޟިއްޔާއިން ނިންމައިފީމެވެ."

6. ދަށުކޯޓުގެ އެ ނިންމުމާމެދު ހިތްހަމަނުޖެހިގެން ޕްރޮސިކިއުޓަރ ޖެނެރަލްގެ އޮފީހުން އެ ޤަޟިއްޔާ ދިވެހިރާއްޖޭގެ ހައިކޯޓުގައި އިސްތިއުނާފުކޮށްފައިވެއެވެ. މިއީ އެގޮތުން ބެލި އިސްތިއުނާފީ ޤަޟިއްޔާއެވެ.

ދަށުކޯޓުން މައްސަލައިގެ ނިންމުން ބިނާކުރި މައިގަނޑު ސަބަބުތައް

7. ދަށު ކޯޓުން މައްސަލަ ސާބިތުނުވާކަމަށް ނިންމުމުގައި އަންނަނިވި މައިގަނޑު ސަބަބުތަކަށް ރިޢާޔަތްކޮށް ކަންކަން ބަޔާންކޮށްފައިވެއެވެ.

7.1 ދިވެހިރާއްޖޭގެ ހައިކޯޓުގެ އިސްތިއުނާފީ ޤަޟިއްޔާ (2022/HC-A/407) ގެ 38 ވަނަ ނުކުތާގައި [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ބަލައިގަނެވޭނީ [illegible] [illegible] [illegible] އެ

---

[2] . [illegible]

[3] . [illegible]

ޤަޟިއްޔާގެ 45 ވަނަ ނަންބަރުގައި، ކުއްޖާގެ ބަޔާން "ހެކި ބަޔާން" ގެ ގޮތުގައި ހުށަހަޅާފައި އޮތުމަކީ ޤާނޫނީ ގޮތުން ދިމާވާ ކުއްޖާ ހެކިބަހެއްގެ ގޮތުގައި ހުށަހަޅުއްވާފައިވާ ކަމަށް ބަލައިގަނެފައިވެއެވެ.[4]

7.2 މި މައްސަލައިގައި އިތުބާރުކުރެވޭ ކަމަށް ބުނެ ކުއްޖާގެ ހެކިބަސް ނަގަން ބޭނުން ނުވާކަމަށް ދައުލަތުން ބުނެ ކުއްޖާގެ ނަން އިއުތިރާޒު ގެނެސްފައިވެއެވެ.[5]

7.3 ދިވެހިރާއްޖޭގެ ހައިކޯޓުގެ އިސްތިއުނާފު ޤަޟިއްޔާ (2022/HC-A/407) ގެ 38 އަދި 45 ވަނަ ނަންބަރުތަކުން ދިރާސާކުރުމަށް ބަލާއިރު، ކުއްޖާގެ ބަޔާނަކީ ޚާއްޞަ ޤާނޫނު[6] ގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ ގޮތުގެ ހެއްކެއް ކަމަށް ބަލައިގަނެވޭނެ ކަމަށާއި އަދި އެ ޤާނޫނު ދެއްކުމުގެ ބަދަލުގައި މައްސަލަތަކުގައިވެސް އަދާކުރާ ދައުރު ބަލައިގަނެވޭނެ ކަމަށް ބަޔާންވެއެވެ.[8]

7.4 ދައުލަތުން 10 ސަފުހާ ހުށަހެޅި 12 ސަފުހާ ހުށަހަޅާފައިވާ ލިޔެކިޔުންތަކުގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ ކަމަށާއި، "ކުއްޖާގެ ބަޔާންތަކުގައި އޮތްގޮތުން" ސާބިތުވާ ގޮތުގައި ކުއްޖާގެ ބަޔާނުގައި ވީޑިއޯ ރެކޯޑިންގ ހިމެނޭ ކަމަށް ބަޔާންވެއެވެ.[9]

7.5 ކުއްޖާގެ ބަޔާން ސަފުހާތަކުން ކަނޑައަޅާފައިވާ ނަމަ ހުށަހެޅުމުގައި ކުއްޖާ ހާޒިރުކުރުން ކަމަށް ބުނެ ދަޢުވާގެ ހިސާބުގެ ބަޔާން ބަލައިގަނެ ދޫކޮށް ހަމައެކަނި ނުވެއެވެ.[10]

7.6 ވީޑިއޯ އިންޓަވިއު ރިކޯޑް ކުރެވިފައިވާ ގޮތަށް ދިން ހެކިބަހަކީ ބަލައިނުގަނެ ވީޑިއޯ ފޯރުކޮށް ކޯޓަށް ވަކިން ކަނޑައެޅި ނުވާކަމަށް ގޮތަކަށް ބައްލަވާފައި މިފަދައިން ބަލައިގަނެވޭ ހެއްކެއް ކަމުގައި ބަލައިގަނެވޭނެ ގޮތެއް ނުވާކަމަށް ބަޔާންކުރެވިފައިވެއެވެ.[11]

---

[4] . ދަށު ކޯޓުގެ ޙުކުމުގެ 21.18 ވަނަ ނަންބަރު

[5] . ދަށު ކޯޓުގެ ޙުކުމުގެ 21.19 ވަނަ ނަންބަރު

[6] . ޤާނޫނު ނަންބަރު 12/2009 (ކުޑަކުދިންނާމެދު ޖިންސީ ގޯނާކުރާ ކުށްވެރިންނަށް ދެވޭ ޚާއްޞަ އަދަބުތަކާބެހޭ ޤާނޫނު)

[7] . ދަށު ކޯޓުގެ ޙުކުމުގެ 21.19 ވަނަ ނަންބަރު

[8] . ދަށު ކޯޓުގެ ޙުކުމުގެ 21.22 ވަނަ ނަންބަރު

[9] . ދަށު ކޯޓުގެ ޙުކުމުގެ 21.20 ވަނަ ނަންބަރު

[10] . ދަށު ކޯޓުގެ ޙުކުމުގެ 21.23 ވަނަ ނަންބަރު

[11] . ދަށު ކޯޓުގެ ޙުކުމުގެ 21.25 ވަނަ ނަންބަރު

7.7. ޑީ.އެން.އޭ. އެނަލިސިސް ރިޕޯޓް ގުޅުވުން އޮތް ކުއްޖާގެ ތަރުބިއްޔަތު ބައްޕަ ތުހުމަތުގައި ބުނާ ކުއްޖާ ހިނގާފައިވާ ކުއްޖާއާ ހުރި ކަމަށް ވާތީ ވީ ފުރިހަމަ ޝަރީޢަތްތަކަށް ހުރި ކުއްޖާއަކަށް ނުވުން،[12] ވިއެވެ.

އިސްތިއުނާފުގެ ނުކުތާތައް

8. މި އިސްތިއުނާފުގައި އިސްތިއުނާފުވެރިޔާ ދަޢުވާކޮށްފައިވާ ފަރާތުން ހުށަހަޅާފައިވަނީ އަންނަނިވި 02 (ދެ) ނުކުތާ އެވެ.

- **ފުރަތަމަ ނުކުތާ އަކީ:** ޤާނޫނު ނަންބަރު 12/2009 (ކުޑަކުދިންނަށް ޖިންސީ ގޯނާކުރާ މީހުންނާމެދު ޢަމަލުކުރާނެ ޚާއްޞަ އުޞޫލުތަކާބެހޭ ޤާނޫނު) ގެ 02 މާއްދާގެ (ނ) އާއި (ކ) އާއި އަދި ޤާނޫނުގެ 47 ވަނަ މާއްދާ އާއި 48 ވަނަ މާއްދާއާ ޚިލާފަށް ދަރި ކުއްޖާގެ ވަކީލާ ނިސްބަތްކޮށްފައިވާ ކަމަށް ބުނެ ފާހަގަކުރި ނުކުތާއެވެ.
- **ދެވަނަ ނުކުތާ އަކީ:** ދަރި ކުއްޖާގެ ވަކީލާއަކީ، ދިވެހިރާއްޖޭގެ ޖުމްހޫރިއްޔާގެ ޤާނޫނުއަސާސީގެ 143 ވަނަ މާއްދާގެ (ނ) އާ ޚިލާފަށް ނިސްބަތްކޮށްފައި ކަމަށް ބުނެ ފާހަގަކުރި ނުކުތާއެވެ.

ދައުލަތުގެ ވާހަކަ

9. އިސްތިއުނާފުގެ ނުކުތާތަކާ ގުޅިގެން ދައުލަތުން ދިވެހިރާއްޖޭގެ ކުއްޖާގެ މަޢުލޫމާތުދިނުމުގައި ފާހަގަކޮށްފައިވާ މާއްދާ ޤާނޫނުގެ 47 ވަނަ މާއްދާ އާއި 48 ވަނަ މާއްދާ އަށް ބަލާއިރު، ކުއްޖާގެ ހިމާޔަތް ސަލާމަތީ ގޮތުން ކަނޑައަޅާފައި ނުވެ ކޯޓުން ބެލިދާނެ ގޮތް ދޮގު ނޫން ކަމަށް ބުނެ ނުވާތީ. އަދި ސުޕްރީމް ކޯޓުގެ ޙުކުމްތަކުގައި ވަކީލާ އާއި ދިފާޢު ވަކީލުންނަކީ ކުއްޖާގެ ހިމާޔަތް ސަލާމަތީ ގޮތުން ކަނޑައަޅާފައި ނުވެ ކޯޓުން ބެލިދާނެ ގޮތް ދޮގު ނޫން ކަމަށް ބުނެ. އެހެންކަމުން ކުއްޖާގެ ވަކީލާ ނިސްބަތްކޮށްފައިވާ ނިޔާއަށް

---

[12] . ދަރި ކުއްޖާގެ ރިޕޯޓުގެ 21-26 ވަނަ ނުކުތާ

އަސްލެއް ކަމަށް ބަލައިގެން އެ ކިޔައިދިނުން [illegible] ބޭނުމުން [illegible] ނުވަތަ ކުއްޖާގެ [illegible] އޮތްތޯ ނެތްތޯ ދަށުކޯޓުން ވަޒަންކޮށްފައިވަނީ [illegible] ޤާނޫނީ އުސޫލުތަކާ ޚިލާފަށް ކަމަށެވެ.

10. މީގެ އިތުރުން ފަނޑިޔާރުން ކުރި ސުވާލުތަކަށް ޖަވާބުދެމުން ދައުލަތުން ފާހަގަކޮށްފައިވަނީ ކުއްޖާގެ ހެކިބަސް ނެގުމަށް [illegible] އާންމު އުސޫލުން ޚިލާފަށް ކަމަށެވެ. އެއީ ހެކިބަސް ނަގަން ކޮންމެހެން ޖެހިއްޖެނަމަ، ކުއްޖާގެ ހެކިބަސް ނެގުމަށްޓަކައި ކަމަށެވެ. ނަމަވެސް އާންމު އުސޫލުން ކުއްޖާގެ ހެކިބަސް ނެގުމަށް ދައުލަތުން ނޭނގޭނެ ކަމަށެވެ. މި މައްސަލައިގައި ކުއްޖާގެ ސައިކޮލޮޖިކަލް އެސެސްމަންޓް ރިޕޯޓާއި އިޖުތިމާޢީ ހާލަތު ވަޒަންކުރާ ރިޕޯޓް ދިރާސާކޮށް ބެލިއިރު، ކުއްޖާ "revictimize" ވުމުގެ ފުރުސަތު އޮތުމުން ކުއްޖާގެ ހެކިބަސް ޝަރީޢަތުގައި ނުނަގަން އެދިފައިވާ ކަމަށެވެ. އެހެންކަމުން ދަށުކޯޓުގައި ކުއްޖާގެ ހެކިބަސް ނެގިފައިނުވާކަމަށެވެ. އަދި ޑީ.އެން.އޭ ރިޕޯޓުގެ ބައި [illegible] ނުވަނީ ދަށުކޯޓުން ޑީ.އެން.އޭ ރިޕޯޓު އެއްކޮށް [illegible] [illegible] ނަތީޖާއާއި، ކުއްޖާގެ އަސާސީ [illegible] [illegible] ހާލަތުގައި ޑީ.އެން.އޭ ރިޕޯޓަށް [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ކަމަށް ފެންނާތީ ކަމަށެވެ.

11. އެހެންކަމުން މި މައްސަލައިގައި ދިވެހިރާއްޖޭގެ ހައިކޯޓުގައި ދައުލަތުން އެދިފައިވަނީ ދަށުކޯޓުގެ ޙުކުމް ބާޠިލުކޮށް، ދިވެހިރާއްޖޭގެ ސުޕްރީމް ކޯޓުގެ [illegible] ޤަޟިއްޔާއާ އެއްގޮތަށް [illegible] ވަޒަންކުރުމަށްޓަކައި މި މައްސަލަ ދަށު ކޯޓަށް [illegible] ކަމަށެވެ.

12. މީގެ އިތުރުން ސުޕްރީމް ކޯޓުން [illegible] ޤަޟިއްޔާ[13] ނިމުމާ ގުޅިގެން، އެ ޤަޟިއްޔާ ގުޅިގެން ވާހަކަދެއްކުމުގެ ފުރުސަތު ދިނުމަށް ދިވެހިރާއްޖޭގެ ހައިކޯޓުގައި ބޭއްވުނު ޝަރީޢަތުގެ މަޖިލީހުގައި ދައުލަތުން ފާހަގަކޮށްފައިވަނީ ސުޕްރީމް ކޯޓުން [illegible] ޤަޟިއްޔާއިން ދައުލަތުގެ އިސްތިއުނާފަށް ބާރުލިބޭ ކަމަށެވެ. އެގޮތުން ކުއްޖާގެ ބަޔާން ކޮންމެހެން ޝަރީޢަތުގެ މަޖިލީހުގައި ނަގަން ނުޖެހޭ ކަމާއި، ކުއްޖާ [illegible] ނުވަތަ

---

[13] . ދިވެހިރާއްޖޭގެ ސުޕްރީމް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 2024/SC-A/05 ޤަޟިއްޔާ

އެހެން [illegible] ކިޔައިދީ ކިޔައިދިނުމަކީ އަސާސީ ކިޔައިދިނުމުގެ ގޮތުގައި ބެލެވި، ސުޕްރީމް ކޯޓުގެ މުޤައްރަރު ޤަޟިއްޔާއާ އެއްގޮތަށް ހުކުމް ވަޒަންކުރަންޖެހޭކަމަށް އެ ޤަޟިއްޔާއިން އެނގޭ ކަމަށެވެ.

އަބްދުﷲ ނަސީރުގެ ޖަވާބު

13. އިސްތިއުނާފުކުރި ނުކުތާތަކާ ގުޅިގެން ޖަވާބުގައި އަބްދުﷲ ނަސީރުގެ ވަކީލުން ފާހަގަކޮށްފައިވަނީ މި ކަސްޓަޑީގައި އަނިޔާ ލިބުނު ކަމަށް ބުނާ ކުއްޖާ އަދި ސަރަޙައްދުގައި ހުރިކަމަށް [illegible] [illegible] ކުއްޖަކަށް ފާއިތު ވުމަށް ގަޑިއިރުގެ 48 ވަނަ މުއްދަތާ އެއްގޮތަށް ސަރަޙައްދަށް ކުއްޖާ [illegible] [illegible] [illegible] ފިޔަވައި ބަންދުކުރުމުގައި ކުށް ސާބިތުކުރުމުން ކަމަށް ނުދާނެ ކަމަށެވެ. މީގެ އިތުރުން [illegible] ގަޑިއިރުގެ 48 ވަނަ [illegible] ނުވަތަ [illegible] ކުއްޖާގެ [illegible] [illegible] ނުވާ ބަޔާން ކަމަށެވެ. މިކަން ދިވެހިރާއްޖޭގެ ޤާނޫނުއަސާސީގެ [illegible] ޤަޟިއްޔާއިން އެނގޭ ކަމަށެވެ. ކުއްޖާ [illegible] [illegible] ދިވެހިރާއްޖޭގައި ދިނުން [illegible] ފުރުޞަތު ދޭން ކަމަށެވެ. އެހެންކަމުން ދަށު ކޯޓުގެ ނިންމުން ބަދަލު ކުރުމުގައި ދޫކޮށް ކަމަށެވެ. އަދި ޖ.އެން.އޭ [illegible] [illegible] [illegible] ދަށު ކޯޓުން ދިނުމަށް [illegible]، ޖ.އެން.އޭ އަދި [illegible] ތެޔޮ ގޮތް [illegible] [illegible] ނަގާފަ ވާ އެއްވެސް [illegible] [illegible] [illegible] ކަމަށެވެ.

14. އެހެންކަމުން ދިވެހިރާއްޖޭގެ ހައިކޯޓުގައި އަބްދުﷲ ނަސީރުގެ ވަކީލުން އެދިފައިވަނީ ދަށު ކޯޓުގެ އެ ނިންމުން ދަމަހައްޓައިދިނުން ކަމަށެވެ.

15. މިގޮތުން އިތުރުން ސުޕްރީމް ކޯޓުން އިޝާރާތް ފާހަގަކޮށްފައިވާ[14] ނިމުމާ ގުޅިގެން، އެ ފާހަގަކޮށްފައި ގުޅިގެން ފާހަގަކޮށްފައިވާ ފާހަގަކުރެއްވި ދިވެހިރާއްޖޭގެ ހައިކޯޓުގައި ބައްލަވާ ސަރަޙައްދުގެ މަޖިލީހުގައި އަބްދުﷲ ނަސީރުގެ ވަކީލުން ފާހަގަކޮށްފައިވަނީ ސުޕްރީމް ކޯޓުގެ އިޝާރާތް ފާހަގަކޮށް އެއީ މުޤައްރަރު ފާހަގަކޮށް މި

---

[14] ދިވެހިރާއްޖޭގެ ސުޕްރީމް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 2024/SC-A/05 ޤަޟިއްޔާ

ޤަޟިއްޔާގެ ވާޤިޢާ ތަފާތު ކަމަށެވެ. އެހެންކަމުން މި މައްސަލައަށް އެ ޤަޟިއްޔާއަށް ތަތުބީޤުނުކުރެވޭނެ ކަމަށެވެ. އެގޮތުން މި މައްސަލައިގައި މައިގަނޑު ހެއްކެއްގެ ގޮތުގައި އޮތް ޑީ.އެން.އޭ ރިޕޯޓް ބަލާއިރު ޖިންސީ ގޯނާގެ އަމަލެއް ސާބިތުކުރެވޭނެ ކަމަށް ނުދެކޭ ކަމަށެވެ.

ޝަރީޢަތުން [illegible]

16. ދަށު ކޯޓުން މިމައްސަލަ ސާބިތުވާކަމަށް ކަނޑައެޅުމުގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ ސަބަބުތަކަށް ބަލާއިރު، [illegible] ހައިކޯޓުގެ [illegible] މައިގަނޑު ހެއްކެއްގެ ގޮތުގައި [illegible] [illegible] ހައިކޯޓުގެ ޤަޟިއްޔާ (2022/HC-A/407) ގައި ޝަރީޢަތުގައި ކުއްޖާގެ [illegible] [illegible] [illegible] ބަޔާންކޮށްފައިވާ [illegible] [illegible] [illegible]. [illegible] ޝަރީޢަތުގައި [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]، [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible].

ހައިކޯޓުގެ [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]!

17. [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ހައިކޯޓުގައި [illegible]، [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ކޯޓުން [illegible] [illegible]. [illegible] [illegible] ކޯޓުން [illegible] [illegible] ޤަޟިއްޔާ (2022/HC-A/407) ގެ [illegible] [illegible] [illegible] ކޯޓުން [illegible] [illegible]، އެ [illegible] (2024/SC-A/05) 26 [illegible] 2025 [illegible] [illegible] [illegible] ކޯޓުން [illegible] [illegible]. އެ [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]،

ކުއްޖާގެ ބަސް ސަޕޯޓަކަށް ނުލިބުނު ކޮރޮބޮރޭޓް ހެކިތަކެއް ބޭނުންނުވާނެ ކަންކަން ބަޔާންކޮށްފައިވޭތޯ.

އެގޮތުން އެ ޤަޟިއްޔާގައި އަންނަނިވި ކަންކަން ދިވެހިރާއްޖޭގެ ސުޕްރީމް ކޯޓުން ފާހަގަކޮށްފައިވެއެވެ.

17.1. ޚާއްޞަ ޤާނޫނުގެ[15] 47 ވަނަ މާއްދާގެ (ށ)، (ނ) އަދި (ރ) ގައި ބަޔާންކޮށްފައިވަނީ ސަޕޯޓުގެ މަޢުލޫމާތު ފުރުޞަތުގެ ކުރިން ކަނޑައަޅައިފައިވާ ކަނޑައަޅައިދިނުމެވެ.[16]

17.2. ކުއްޖާގެ ބަސް ސަޕޯޓުކުރުމަށް ނޫން ގޮތަކަށް ނިންމާނެ ކަމަށް ދެކޭކަމުގެ ނަތީޖާއަކީ ޚާއްޞަ ޤާނޫނުގެ އުސޫލުގެ މަޤްޞަދު ގެއްލި ޚާއްޞަ ޤާނޫނުގެ[17] 47 ވަނަ މާއްދާގެ (ށ)، (ނ) އަދި (ރ) ގެ އަސާސްތަކުގެ ވާދިގުވާކަމެވެ.[18]

17.3. މިގޮތަށް މަޢުލޫމާތުގައި ކުރެވުނު ކުށަކަށް ނުވަތަ ސަޕޯޓަކަށް ހުށަހެޅުނު ކަމަށް ވީނަމަވެސް މަދު ހާލަތްތަކުގައި އެ ނުކުތާއަށް ނިޔާވުން ކުރިން ޢުމުރު ކަމުގެ ޤާނޫނުގެ މަޤްޞަދު ބަދަލުވުން ދެކޮށްދޭކަން.[19]

17.4. ޚާއްޞަ ޤާނޫނުގެ[20] 48 ވަނަ މާއްދާގެ ދަށުން ބަޔާންކޮށް، ކުށުގެ ޖަވާބުދާރީ ސިފަ ބަސް ސަޕޯޓަކަށް ނުވާނަމަ ކުރިއަށްދާނެކަން އަދި އެކަމަށް ފާހަގަކޮށްފައިވަނީ ވަކިން ހަދާ ފުރުޞަތުގައިކަން.[21]

17.5. ޤާނޫނުގެ މަޤްޞަދަކީ އަދި ޤާނޫނުން ނިޔާން ބޭނުންވާ ހަމަ އަކީ ކުރިއަށްދިޔުން ހިމާޔަތް ކުރާ މަޢުލޫމާތުގައި ސަޕޯޓަކަށް ކުރިން ހުށަހެޅުމުގެ ކަން.[22]

---

[15] . ޤާނޫނު ނަންބަރު 12/2009 (ކުޑަކުދިންނަށް ޖިންސީ ގޯނާކުރާ މީހުންނާމެދު ހިންގާނެ ޚާއްޞަ އިޖުރާއަތުތަކާބެހޭ ޤާނޫނު)

[16] . ދިވެހިރާއްޖޭގެ ސުޕްރީމް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 2024/SC-A/05 ޤަޟިއްޔާގެ 26 ވަނަ ނުކުތާ

[17] . ޤާނޫނު ނަންބަރު 12/2009 (ކުޑަކުދިންނަށް ޖިންސީ ގޯނާކުރާ މީހުންނާމެދު ހިންގާނެ ޚާއްޞަ އިޖުރާއަތުތަކާބެހޭ ޤާނޫނު)

[18] . ދިވެހިރާއްޖޭގެ ސުޕްރީމް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 2024/SC-A/05 ޤަޟިއްޔާގެ 26 ވަނަ ނުކުތާ

[19] . ދިވެހިރާއްޖޭގެ ސުޕްރީމް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 2024/SC-A/05 ޤަޟިއްޔާގެ 27 ވަނަ ނުކުތާ

[20] . ޤާނޫނު ނަންބަރު 12/2009 (ކުޑަކުދިންނަށް ޖިންސީ ގޯނާކުރާ މީހުންނާމެދު ހިންގާނެ ޚާއްޞަ އިޖުރާއަތުތަކާބެހޭ ޤާނޫނު)

[21] . ދިވެހިރާއްޖޭގެ ސުޕްރީމް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 2024/SC-A/05 ޤަޟިއްޔާގެ 27 ވަނަ ނުކުތާ

[22] . ދިވެހިރާއްޖޭގެ ސުޕްރީމް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 2024/SC-A/05 ޤަޟިއްޔާގެ 27 ވަނަ ނުކުތާ

17.6 ދިވެހިރާއްޖޭގެ ސުޕްރީމް ކޯޓުގެ [illegible] ޤަޟިއްޔާގައި ބުނާ ކުއްޖާ ކިޔައިދޭ [illegible] ޚާއްޞަ ޤާނޫނުގެ[23] 48 ވަނަ މާއްދާ އަށް [illegible] [illegible] ކުއްޖާގެ ބަސް ކަމަށް ބެލޭނެ އިންސާފުވެރި ހަމައެއް ނެތް ކަން.[24]

17.7 ދިވެހިރާއްޖޭގެ ސުޕްރީމް ކޯޓުގެ [illegible] ޤަޟިއްޔާ [illegible] ދިވެހިރާއްޖޭގެ ސުޕްރީމް ކޯޓުގެ ގިނަ މައްސަލަތަކުގައި، ކުޑަކުދިންނަށް ޖިންސީ ގޯނާ ކޮށްގެން ހުށަހެޅޭ މައްސަލަތަކުގައި ކުއްޖާގެ ބަހުގެ ގޮތުގައި ބަލާފައިވަނީ [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible].[25]

17.8 އެހެންކަމުން ދިވެހިރާއްޖޭގެ ހައިކޯޓުން [illegible] ޤަޟިއްޔާގައި ކަނޑައަޅާފައިވާ އުސޫލު [illegible] ކުއްޖާގެ [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]،[26] މިއެވެ.

[illegible]

18. [illegible] މި [illegible] އިސްތިއުނާފީ މައްސަލައިގައި، [illegible] [illegible] އިސްތިއުނާފީ 2 ނުކުތާވެސް ބިނާކޮށްފައިވަނީ ކުއްޖާގެ ބަސް [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ނޫން ކަމުގެ މައްޗަށެވެ. އެހެންކަމުން މި މައްސަލައިގައި [illegible] ކަނޑައަޅަން [illegible] [illegible] ނުކުތާއަކީ ޚާއްޞަ ޤާނޫނުގެ[27] [illegible] ކުއްޖާގެ ބަސް [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ނުކުތާއެވެ.

---

[23] ޤާނޫނު ނަންބަރު 12/2009 (ކުޑަކުދިންނަށް ޖިންސީ ގޯނާކުރާ މީހުންނާމެދު ހިފާނެ ޚާއްޞަ ފިޔަވަޅުތަކާބެހޭ ޤާނޫނު)

[24] ދިވެހިރާއްޖޭގެ ސުޕްރީމް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 2024/SC-A/05 ޤަޟިއްޔާގެ 28 ވަނަ ނުކުތާ

[25] ދިވެހިރާއްޖޭގެ ސުޕްރީމް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 2024/SC-A/05 ޤަޟިއްޔާގެ 28 ވަނަ ނުކުތާ

[26] ދިވެހިރާއްޖޭގެ ސުޕްރީމް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 2024/SC-A/05 ޤަޟިއްޔާގެ 29 ވަނަ ނުކުތާ

[27] ޤާނޫނު ނަންބަރު 12/2009 (ކުޑަކުދިންނަށް ޖިންސީ ގޯނާކުރާ މީހުންނާމެދު ހިފާނެ ޚާއްޞަ ފިޔަވަޅުތަކާބެހޭ ޤާނޫނު)

19.އިސްވެ [illegible] ކުއްޖާގެ [illegible] ކަމަށް [illegible] ކުއްޖާގެ [illegible] ސުޕްރީމް ކޯޓުން [illegible] ޤަޟިއްޔާގައި [illegible]

20. އަދި [illegible] ޤާނޫނުގެ[28] [illegible] ކަނޑައަޅައި [illegible] ސުޕްރީމް ކޯޓުން އޮވަނީ ކަނޑައަޅާފައެވެ.[29] އެހެންކަމުން [illegible] ސުޕްރީމް ކޯޓުގެ [illegible] ޤަޟިއްޔާގައި[30] [illegible]

21.[illegible] ކުއްޖާގެ [illegible] ޤާނޫނުގެ[31] [illegible] ކުއްޖާގެ [illegible] ސުޕްރީމް ކޯޓުގެ [illegible] ޤަޟިއްޔާގައި[32] [illegible] އަދި [illegible] ދިވެހިރާއްޖޭގެ ސުޕްރީމް ކޯޓުގެ [illegible]

---

[28] . ޤާނޫނު ނަންބަރު 12/2009 ([illegible] ޤާނޫނު)

[29] . ދިވެހިރާއްޖޭގެ ސުޕްރީމް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 2024/SC-A/05 ޤަޟިއްޔާގެ 29 ވަނަ ނުކުތާ

[30] . ދިވެހިރާއްޖޭގެ ސުޕްރީމް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 2019/SC-A/77 ޤަޟިއްޔާ

[31] . ޤާނޫނު ނަންބަރު 12/2009 ([illegible] ޤާނޫނު)

[32] . ދިވެހިރާއްޖޭގެ ސުޕްރީމް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 2024/SC-A/05 ޤަޟިއްޔާ

ޤަޟިއްޔާގައި[33] ބަޔާންކޮށްދީފައިވާ ފަދައިން މައްސަލައިގެ އެހެނިހެން ހެކިތަކާއި އެކުގައި ވަޒަންކުރުމުގެ ޤާނޫނީ ހުރަހެއް ނުފެނެވެ.

22. މަތީ ކޯޓުން އެ ހެކިތައް އެފަދައިން ވަޒަންކޮށްފައި ނުވާތީ، މި މައްސަލައިގައި މިހިނދު ފެނެން އޮތް ހައްލަކީ މި މައްސަލައިގައި ހުށަހެޅުނު ހެކިތައް، ދިވެހިރާއްޖޭގެ ސުޕްރީމް ކޯޓުގެ މުޙައްމަދު ޤަޟިއްޔާގައި[34] ބަޔާންކޮށްފައިވާ އަސާސީ އުސޫލުން ވަޒަންކޮށް އިސްތިދުލާލުކުރުމުގެ ޤާނޫނީ ހަމަތަކުގެ މަތިން މި މައްސަލައިގައި ގޮތެއް ކަނޑައަޅުއްވައިދެއްވުމަށް މަތީ ކޯޓަށް މި މައްސަލަ ތަޙުވީލުކުރަމެވެ.

ނިންމަން ފެންނަ ގޮތް

23. އިސްވެ ބަޔާންކުރެވުނު ކަންކަން އެހެން ހުރުމުން، މަތީ ކޯޓުގެ ޖުލާއި ޤާނޫނީ، ދިވެހިރާއްޖޭގެ ސުޕްރީމް ކޯޓުގެ މުޙައްމަދު ޤަޟިއްޔާގައި[35] ބަޔާންކޮށްދީފައިވާ އަސާސީ ހަމަތަކަށް ރިޢާޔަތްކޮށް، މައްސަލައިގައި ހުށަހެޅުނު ހެކިތައް ވަޒަންކޮށް އަލުން މައްސަލަ ބަލައި ގޮތެއް ކަނޑައަޅުއްވައިދެއްވުމަށް މަތީ ކޯޓަށް ތަޙުވީލުކޮށް މައްސަލަ ނިންމަން ފެނެއެވެ.

ފަނޑިޔާރު ފާތިމަތު ފަރީދާގެ ރައުޔު:

24. ފަނޑިޔާރު ޙުސައިން ޝަހީދުގެ ރައުޔަށް އަޅުގަނޑު ތާއީދުކުރަމެވެ.

---

[33] . ދިވެހިރާއްޖޭގެ ސުޕްރީމް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 2019/SC-A/77 ޤަޟިއްޔާ

[34] . ދިވެހިރާއްޖޭގެ ސުޕްރީމް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 2019/SC-A/77 ޤަޟިއްޔާ

[35] . ދިވެހިރާއްޖޭގެ ސުޕްރީމް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 2019/SC-A/77 ޤަޟިއްޔާ

ފަނޑިޔާރު މުޙައްމަދު ސަލީމް އަބްދުﷲގެ ޚިޔާލު:

25. ފަނޑިޔާރު ހުސައިން ޝަހީދުގެ ޚިޔާލަށް އަޅުގަނޑު ތާއީދުކުރަމެވެ.

- **ނިޔާ:**

ދެންފަހެ، އިސްވެ ފާހަގަކުރެވުނު ނުކުތާތަކާގައި ބަޔާންކުރެވުނު ކަންކަން އެގޮތުގެ މަތިން ހުރުމުން، (ކޯޓުގެ ނަމާއި މައްސަލަ ނަންބަރު އުނިކޮށްފައި) [illegible] ހުކުމް ބާޠިލްކޮށް، މި [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] މައްސަލައިގައި ހެކި ވަޒަންކޮށް އަލުން ގެންގޮސް [illegible] ޤާނޫނު ނަންބަރު 22/2010 (ދިވެހިރާއްޖޭގެ ކޯޓުތަކުގެ ޤާނޫނު) ގެ 46 ވަނަ މާއްދާގެ (ނ) ގެ ދަށުން (ކޯޓުގެ ނަން އުނިކޮށްފައި) [illegible] މި މައްސަލަ ދިވެހިރާއްޖޭގެ ހައިކޯޓުގައި ބެލި ފަނޑިޔާރުންގެ މަޖިލީހުގެ އިއްތިފާޤުން ހުކުމްކޮށްފީމެވެ.

[illegible] ބަލައި [illegible]:

ފަނޑިޔާރު ޢާއިޝަތު ޝުޖޫނާ

ފަނޑިޔާރު ހުސައިން ޝަހީދު
(ރިޔާސަތު)

ފަނޑިޔާރު މުޙައްމަދު ސަލީމް އަބްދުﷲ